

ИЗГРАЖДАНЕ НА КНЯЖЕСТВО БЪЛГАРИЯ

| С кой международен договор е признато Княжество България?

ОТГОВОРЕТЕ НА ПОСТАВЕНИЯ ПО-ГОРЕ ВЪПРОС.

ОЩЕ ЗА:

Берлинският конгрес

Берлинският конгрес е тържествено открит на 13 юни 1878 г. от германския канцлер Ото фон Бисмарк. В работата на конгреса участвали представители на шестте велики сили и на Турция. Български делегати не били допуснати, въпреки че българският въпрос заел централно място в дебатите. Подписаният на 13 юли 1878 г. договор очертал новата политическа карта на Европа. „Сърбия, Румъния и Черна гора получили независимостта си, а българските земи били разпокъсани на пет части, защото още преди започването на конгреса Русия се отказала да отстоява тяхната цялост.“

Прочетете текста и отговорете на въпросите след него.

ПОЛАГАНЕТО НА ОСНОВИТЕ

В края на 1876 г. Русия създава „Канцелария за гражданско управление“, която да подпомогне изграждането на модерната Българска държава. По време на войната и след нея руски офицери с помощта на образовани българи, предани на Русия, полагат основите на местна власт, съдебни органи, армия и полиция **1**. Откриват се нови училища, Народната библиотека, Българската народна банка в София.

1. В чии ръце е цялата власт в Княжество България след края на войната - от юни 1877 г. до юни 1879 г.?
2. Кой оглавява „Канцеларията за гражданско управление“?
3. Кои основи на местната власт са създадени от „Канцеларията за гражданско управление“?
4. Кои институции са създадени?
5. Има ли българи в администрацията, ръководена от канцеларията на императорския комисар?

1. Съветът на руския комисар княз Александър Дондуков-Корсаков (в средата). Той оглавява Временното руско управление след края на войната. Съветът има седем отдела, които действат като министерства. За образованието отговаря българинът Марин Дринов (прав, вдясно).

РЕЧНИК

граждански права – основни права на гражданите, отвоювани през епохата на Новото време, преди всичко правото да участват в управлението

ценз – задължителни условия за заемане на някаква длъжност

Режим на пълномощията – период, в който княз Александър I управлява чрез Държавен съвет след премахване на Търновската конституция

русофили – лица със силно изражение на обич към Русия

русофоби – лица, които смятат, че България може да съществува независимо от волята на Русия

РЕЧНИК

трибутарно княжество – зависимо княжество; княжество, поставено в подчинено положение на друга държава

Прочетете текста и отговорете на въпросите след него.

УЧРЕДИТЕЛНОТО СЪБРАНИЕ: ИЗРАБОТВАНЕ НА ОСНОВЕН ЗАКОН

Основна задача на руските власти е да подготвят основен закон на Княжеството. Изработен е руски проект, който да бъде приет от събрание на най-влиятелните българи. На 10 февруари 1879 г. в Търново е свикано Учредителното събрание. Народните представители (депутати) предлагат свой доклад за държавното устройство, по който започват бурни разисквания. Групата на т.нар. консерватори: Константин Стоилов, Димитър Греков, Григор Начович и др., смята, че **конституцията** трябва да даде широки правомощия на княза, а **гражданските и политическите права** първоначално да бъдат ограничени. Те вярват, че така преходът от пълно безправие, в което са живели българите, към модерно и демократично управление ще стане по-плавно.

Тези идеи не се приемат от т.нар. либерали – Петко Каравелов, Петко Славейков, Драган Цанков и др. Те се обявяват за широко, равноправно и неограничено участие на народа в управлението като условие за свободно и демократично развитие. Възгледите на либералите залягат в приетата на 16 април 1879 г. Търновска конституция **2**.

1. Каква е основната задача на свикването на Учредително събрание?
2. Кога и къде е свикано Учредителното събрание?
3. Приет ли е изработения от руското управление проект за основен закон на Княжество България?
4. Кои са двете основни политически групи, чиито разбирания за държавно устройство се противопоставят?
5. Какво искат депутатите водени от Петко Каравелов, Петко Славейков и Драган Цанков?
6. Какво искат депутатите водени от Константин Стоилов и Димитър Греков и Тодор Икономов?
7. Как е наречен основният закон приет на 16 април 1879г.?
8. Възгледите на коя група залягат в основния закон?

ОТ ПЪРВО ЛИЦЕ

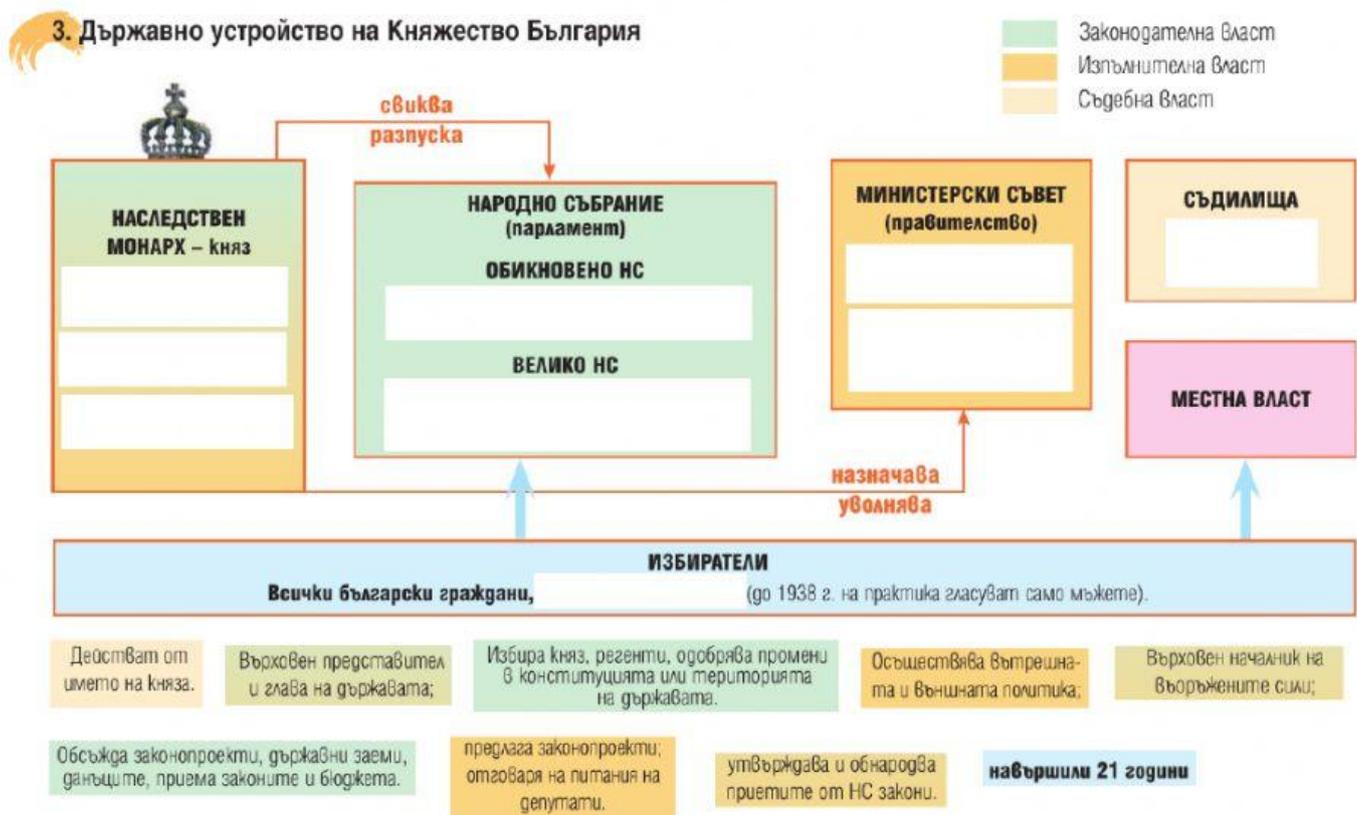
2. Граждански и политически права на българите

„57. Всички български поданици са равни пред закона. Разделение на съсловия в България не се допуска... 61. Никой в Българското княжество не може нито да купува, нито да продава човешки същества... 67. Правата на собствеността са неприкосновени... 73. Никой не може да бъде наказан без присъда от надлежния съд... 75. Никому не може да се наложи наказание, което не е установено от законите. Мъчения при каквото и да е обвинение, също и отнемане на имот се забраняват. 78. Първоначалното учение е бесплатно и задължително за всички поданици на Българското княжество. 79. Печатът е свободен... 82. Жителите на Българското княжество имат право да се събират мирно и без оръжие, за да обсъждат всякакви въпроси.“

- Открийте в текста на конституцията шест права на българските граждани.
- Обяснете всяко от тях.
- Прочетете в интернет кои членове на конституцията определят свободата на вероизповедание и избирателните права.

Прочетете текста и поставете на правилните места етикетите в схемата „Държавно устройство на Княжество България“.

Основният закон въвежда модерните принципи на разделение на властта на **законодателна, изпълнителна и съдебна** **3**. България е „конституционна монархия с народно представителство“. Князът е „върховен представител и глава на държавата“. Той утвърждава приетите от Народното събрание закони, назначава и уволнява министрите, свиква и разпуска парламента, ръководи външната политика и армията. Обикновеното народно събрание предлага, обсъжда и гласува законите. То одобрява държавния бюджет и данъците, контролира правителството. Велико народно събрание се свиква по важни въпроси, като избор на княз, промяна на конституцията и др.

Разгледайте попълнената схема и отговорете на въпросите.

Кои са органите на законодателната власт?

Кои са органите на съдебната власт?

Кои са органите на изпълнителната власт?

Прочетете текста и отговорете на въпросите след него.

Българите получават широки права: равенство пред законите, всеобщо изборително право, свобода на религијата. Не се допускат ограничeния на свободата на словото и печата. Частната собственост е неприкосновена, началното образование е бесплатно и задължително.

Какви права получават българите?

Прочетете текста и отговорете на въпросите след него.

Депутатите избират за столица на България гр. София. На 17 април 1879 г. Първото Велико народно събрание избира за български княз Александър Батенберг **4**. На 5 юли 1879 г. князът назначава първото българско правителство начело с Тодор Бурмов. Оформят се първите **политически партии** – Либерална и Консервативна.

1. Кой град е избран за столица на България?
2. Кой е избран за български княз? Къде е роден той? В каква родствена връзка е с руския император?
3. Кого назначава Княза начело на българското правителство?
4. Кои са първите политически партии?

4. Княз Александър I Български (1857 – 1893) е роден във Верона, Италия. Родът му е свързан с руския, британския, испанския и шведския монархически двор. По покана на своя чичо – руския император, той участва като доброволец в Руско-турската война. Поема управлението едва 22-годишен.